

BOĞAZIÇI ÜNİVERSİTESİ

DERGİSİ

Beşeri Bilimler — Humanities

Vol. 7 — 1979

İTTİHAT VE TERAKKİ'NİN PARAMİLİTER GENÇLİK ÖRGÜTLERİ

Zafer Toprak *

ÖZET

Türkiye'de ilk gençlik örgütleri İkinci Meşrutiyet yıllarında İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin önyak olmasıyla kurulmuştu. 1913 yılında faaliyete geçen Türk Gücü Cemiyeti beden eğitimi ve spora ağırlık vermişti. Ertesi yıl kurulan Osmanlı Güç Dernekleri gençleri ülke savunmasına hazırlamayı amaçlamıştı. Birinci Dünya Savaşı yıllarında ise, Enver Paşa'nın girişimiyle, Osmanlı Genç Dernekleri örgütlenmiş, gençlere, cepheye gönderilmeden önce, askerlikle ilgili temel bilgiler verilmişti.

İkinci Meşrutiyet yıllarının dernekçilik gelişimleri içerisinde gençlik örgütleri önemli bir yer tutuyordu. İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin yan örgütleri olarak kurulan bu derneklere genellikle paramiliter bir görünüm verilmişti. İttihatçıların ordu içerisindeki uzantısı bu tür bir örgütlenişini kolaylaştırmış, ardı kesilmeyen savaşlar paramiliter örgütlerin gelişmesi için elverişli bir ortam yaratmıştı.

Boer Savaşları ertesini, Baden-Powell'in İngiltere'de kurduğu izcilik örgütü İkinci Meşrutiyet'in ilk yıllarında Osmanlı toplumunda yankı uyandırmış, Ragıp Nurettin'in 1910'larda *Sây ve Tettebbu* dergisinde yayınlanan yazılarıyla izcilik, *keşşaflık* adı altında Osmanlı yazınına girmişti. İzleyen yıllarda Edirne İttihat mektebi müdürü Nâfi Atif [Kansu], Manastır Muallim mektebi müdürü Ethem Nejat ve İstanbul liselerinde beden eğitimi öğretmenliği yapan Ahmet Robenson ile kardeşi Abdurrahman Robenson izciliğin gelişmesine ve yayılmasına önemli katkılarda bulunmuşlardı.¹

Türkiye'de ilk izci örgütleri Galatasaray ve İstanbul sultanileriyle Darüşşafaka'da kurulmuştu. Galatasaray Sultanisi'nin Gebze ve İrva'da, İstanbul Sultanisi'nin ise Yaka-cık'ta kampları bulunuyordu.

* Öğ. Gör., Beşeri Bilimler Bölümü, Boğaziçi Üniversitesi.

Keşşaf ocakları yanısıra, 1913 yılında **Türk Gücü Cemiyeti** kurulmuş, Osmanlılar arasında beden eğitimi ve spor faaliyetlerinin yaygınlaştırılması amaçlanmıştı.² Gençlik için **kılavuz** (önder) yetiştirmeyi üstlenen dernek, dönemin Türkçülük akımının bir uzantısını oluşturmuştu. **Türk Gücü Cemiyeti** İttihatçı çevrelerden destek görmüş, devrin ideoloğu Ziya Gökalp bu dernek için **Yeni Attila** marşını yazmıştı.³

İttihat ve Terakki'nin iktidarı üstlendiği 1913 ertesini keşşaflık alanında yeni düzenlemelere gidilmişti. Trablusgarp Savaşı, Balkan Savaşları ve ardından Birinci Dünya Savaşı gençlik örgütlerinin niteliklerini belirlemede gecikmemiş, bu kuruluşlar giderek parçalanarak bir boyut kazanmışlardı.

Nitekim, Harbiye Nazırlığı'na getirilen Enver Paşa, 1914 yılında Belçika İzciler Birliği başkanı M. Parfitte'yi Türkiye'ye getirterek **Osmanlı Güç Dernekleri**'ni kurdurtmuştu.⁴ Türkiye'de kaldığı bir yıl boyunca M. Parfitte, İstanbul liseleri beden eğitimi öğretmenleri ve İstanbul Muallim Mektebi öğretmen adayları için açık kurslar düzenlemişti. Bu kurslarda başarılı olanlara **oymak beyi** ünvanı verilmişti.

Belçikalı uzmanın hazırladığı örgüt tasarısında keşşafın **başbuğu** Harbiye Nazırı oluyor, **büyük orta** diye adlandırılan kurula devlet ileri gelenleri atanıyordu. Askeri örgütlenmeden esinlenen ve **oba**, **manga**, **takım** ve **bölük** adını taşıyan birimler büyük orta'ya bağlanıyordu. Uzman olarak görev yapan M. Parfitte **kalgay** adını taşıyordu.

Osmanlı Güç Dernekleri büyük ortası ilk kez 9 Nisan 1914 günü toplanmış ve başbuğluğa Harbiye Nazırı Enver Paşa'yı getirmişti. Başbuğ yardımcılığını M. Parfitte üstlenmiş, büyük orta'nın **koldaşlıklarına** Doktor Nâzım, Eyüp Sabri [Toprak], Burdur mebusu Atıf, Lazistan mebusu Sûdi, Doktor Resuhî ve Ziya Beyler seçilmişti.

"Genç evlad-ı memleketi maddeten ve manen vatan müdafaasına hazırlamak ve ölüncüye kadar kavi ve sağlam bir vatanperver hasletini muhafaza etmesini temin etmek" amacını güden Güç Dernekleri, resmî okullarla, medreseler ve diğer resmî kurumlarda zorunlu, cemaat mektepleriyle özel okullarda gönüllü olarak kurulmuştu. Ayrıca, vatandaşların kendi girişimleriyle benzer amaçlı dernekler kurabilecekleri belirtilmişti.

Gönüllü dernekler, talimatname ve programlarını kendileri düzenleyebilecekleri gibi Harbiye Nezareti'nce hazırlanan talimatname ve programı benimseyebileceklerdi. Ancak, ikinci yolu seçen gönüllü derneklerden Harbiye Nezareti'ne bağlanmaları bekleniyordu.

Zorunlu olarak kurulan ve Mektep Gücü Dernekleri adını taşıyan derneklerle gönüllü olarak Harbiye Nezareti'ne bağlanan ve Osmanlı Gücü Derneği adını alan dernekler, bağımsız olarak kurulan ve kendilerine diledikleri adı veren derneklerden farklı olarak, hükümetin kendilerine tanıdığı bazı ayrıcalık ve yardımlardan yararlanıyorlardı.

Osmanlı Güç Derneklerinin hazırlık şubesini oluşturan İzcilik Derneklerine oniki yaşından onyediy yaşına kadar olanlar, asıl Güç Derneklerine ise onyediy yaşından yukarı Osmanlılar kabul olunuyordu.

Birinci Dünya Savaşı öncesi kurulan Güç Dernekleri kısa ömürlü olmuş, 1916 yılında yerlerine, Almanya'dan esinlenilerek Genç Dernekleri kurulmuştu.⁵ Enver Paşa, Almanya'da uzun yıllar gençlik örgütleriyle uğraşmış olan von Hoff'u Türkiye'ye çağırarak ve miralay rütbesiyle Osmanlı Genç Dernekleri Müfettişi-i Umumiyesi'ne getirmişti.⁶ Kendisine yardımcı olarak, Mekâtib-i Umumiyye Genç Dernekleri Müfettişi ünvanıyla Selim Sırrı Bey ve Müfettişi-i Umumi Vekili sıfatıyla Mustafa Asım Bey verilmişti.

Genç Dernekleri Osmanlı gençliğini, Harbiye Nezareti'nin güdümünde zorunlu milis derneklerinde örgütliyordu. 12-17 yaş arası gençlerden Gürbüz Derneği, 17 ve yu-karısı yaşlarda olanlardan ise Dinç Derneği oluşturuluyordu.

Müslüman ya da gayr-ı müslim, Osmanlı uyruğu tüm gençlerin bu derneklere katılmaları zorunluymuştu. Bu yükümlülük gençlerin fillen silah altına alındığı tarihe kadar sürüyordu. Köy ve kasaba muhtarları yükümlülük altına giren Gürbüz ve Dinçlerin isimlerini mıntika jandarma komutanlığına bildiriyor, bu kuruluşlar ise listeleri bağlı oldukları kolordu komutanlığına ya da askerlik şubesi reislerine iletiyorlardı.

Dinç Derneklerinin örgütlenmesi ve faaliyete geçirilmesini kolordu komutanları ya da askerlik şubesi reisleri üstlenmişti. Gürbüz Dernekleri okul öğretmenleri ya da yerel yetkililerce seçilecek rehberler tarafından, Dinç Dernekleri ise kara ve deniz subaylarıyla sıhhiye ve jandarma subayları ya da assubaylar tarafından sevk ve idare olunuyordu.

Dinç Derneklerinde eğitim görevlere askerliğe hazırladıklarının ve talimleri başarıyla uyguladıklarının göstergesi olarak birer ehliyetname veriliyordu.

Genç Dernekleri Müfettiş-i Umumiliği ilk iş olarak derneklerin faaliyetlerini açıklayan kitapçıklar yayımlamış,⁷ ardından aylık **Osmanlı Genç Dernekleri Mecmuası**'nı çıkarmıştı.⁸ Oniki sayı yayımlanan derginin amacı Osmanlı gençlerinin "sağlam, tetik ve faal" olmasını sağlamaktı. Yazıların büyük çoğunluğu Selim Sırrı Bey ve von Hoff tarafından kaleme alınmıştı. Arasına Mustafa Asım Beyin imzasına da rastlanıyordu. Adnan Fuat ve Ahmet Hamdi Beylerin birer yasıyla Vedat Arifi ve Ahmet Münir Beylerin çevirileri dergide yer alan diğer yazılardı.

Derneklere gerekli rehberlerin yetiştirilmesi için von Hoff, Selim Sırrı Bey'le birlikte ders veriyordu. Nitekim Müfettiş-i Umumilik bir yıl içerisinde 3.000 kadar rehber yetiştirmişti. Taşra rehberlerinin eğitimi vilayetlerdeki murahhaslar aracılığıyla yürütülüyordu.⁹

Von Hoff özellikle okula gidemiyen gençlere yönelmesi gerektiğini vurguluyordu. Osmanlı topraklarında gençliğin yüzde sekseni okuldan mahrum olduğunu kaydeden von Hoff Genç Derneklerinin asıl bu okulsuz gençlere yarar sağlaması gerektiğini ileri sürüyordu.¹⁰

1917'nin Temmuz ayında vilayetlerde 351, müstaklil sancaklarda 355 Genç Derneği kurulmuştu. En geniş örgütlenme Karesi (114) ve Kütahya (105) livalarında gerçekleşmişti. Bunları Ankara (77) ve Aydın (54) izliyordu.¹¹

Dinçler özel işaret (alamet-i farika) olarak kabalak giyiyor, gürbüzler ise sağ kolunda taşınmak üzere beyaz bir pazubent taşıyorlardı. Pazubendin üzerinde mahalli dernek ismi yer alıyordu.

Genç Derneklerinin üniforması hâki renkli ceket ve kilot pantaldan oluşuyordu. Dinçlerin devrik yakalarının üzerinde mensup oldukları mahalli derneğin ismi yazılıydı. Ayrıca dolak sarılıyor, bağlı ayakkabı giyiliyor, kaput, arka çantası ve su matarası taşıyorlardı. Subaylarla dernek muallim ve rehberlerine resmi selam verme yükümlülüğü vardı.

Derneğin yürüyüş marşı İsveçli Felix Korling'in bestelediği, sözlerini Ali Ulvi [Elöve] nin yazdığı **Dağ Başını Duman Almış** marşıydı. İsveççe adı Tre Trallade Jantor (Şakıyan üç genç kız) olan marşı Türkiye'de Selim Sırrı Bey tanıtmıştı.¹²

Genç Dernekler bölük ve müfrezelerinin Osmanlı bayrağı taşımalarına izin verilmişti. Bayrakların üzerine Gürbüzler ve Dinçler ibareleri yazılacaktı.

Genç Dernekleri İçin Talimatname'de terbiye-i bedeniyye (baş hareketleri, kol hareketleri, gövde hareketleri, bacak ve ayak hareketleri), koşu talimi, sıçrama talimi, tırmanma talimi, taş atma talimi, toplu piyade talimleri, yürüyüş talimleri, araziden istifade (tarassuf, keşif rapor), avcılık, talimi, emirlerin telakkisi ve tekrarı, tahmin-i mesafe, nişan-endaht talimi yer alıyordu. Nişan talimi yalnız Dinçlere yaptırılıyordu. Piyade talimlerinde mangalarla kol oluşturmak, savaş safına geçmek, sağdan saymak, dörder saymak, komuta ile manga kolunda yürümek ve durmak, çark yapmak gibi temel askerlik bilgisi öğretiliyordu.¹³

Genç Dernekleri Osmanlı Devleti'nin Birinci Dünya Savaşı'nda yenik düşüşü sonucu İttihat ve Terakki Cemiyeti'yle birlikte tarihe karışmıştı. İkinci Meşrutiyet'in ilk yıllarında Türk Güçleri, İzci Ocakları, İdman Yurtları "Türk gençliğini gürbüz yetiştirmek için" kurulmuş, benimsenen "Türk gibi güçlü" belgisi dönemin uluslaşma sürecinde gençliğe yönelik simgelemiştir.

Birinci Dünya Savaşı'yla birlikte, ayırım gözetmeksizin tüm Osmanlı gençleri örgüt çatıları altında biraraya getirilmek istenmiş, önce Mektep Gücü Dernekleri, İzci Dernekleri ve Güç Dernekleri, ardından Gürbüz Derneklerini ve Dinç Derneklerini içeren Genç Dernekleri giderek paramiliter bir boyut kazanmışlardı. Bu yıllarda savaşan diğer ülkelerde de benzer gençlik örgütleri kurulmuş, genç neslin cephe öncesi savaş hazırlıkları bu kuruluşlarda gerçekleştirilmişti. Dönemin Harbiye Nazırı Enver Paşa Osmanlı Devleti için de aynı gereksinimi duymuş, özellikle Almanya'daki gençlik örgütlerinden esinlenerek, İttihat ve Terakki'nin İstanbul ve taşra klüplerinin desteğiyle benzer derneklerin ülke çapında kuruluşunu sağlamıştı.

NOTLAR

- 1 İkinci Meşrutiyet yıllarında Osmanlı gençlerine izciliği tanıtan diğer bir yazar Ahmet Cevat [Emre] idi. **Talebe Defteri**'nde "keşşaflık" tan söz eden Ahmet Cevat şu satırlara yer veriyordu: "Vaktiyle Osmanlıların herbiri birer tabii asker idi. Hepsî kuvvetli, hepsî çevik, hepsî maharetli idi. Milletleri çürümekten kurtaran, hukukunu demirle, tırnakla, dişle muhafaza etmek iktidarını veren en büyük meziyet bu "tabii askerlik" tir. Bugünkü bahtiyar ve yüksek milletler, sanki ecdadımızın meslek-i fitrisine bir tanzir-i sun'î ile maâkıb olmak istiyormuş gibi, "skautluk - keşşaflık" namını verdikleri mümaresâta atılıyorlar. **Talebe Defteri** de Osmanlı gençlerini ecdatlarının kahramanlık mirasına isal etmek emeliyle "skautluk" u onlara tanıttırmağa, sevdirmeye gayret edecektir." "Yad-ı mazi - Tabii askerlik - Skautluk," **Talebe Defteri**, numero 10, 26 Eylül 1329, s. 150.
Derğinin yine aynı sayısında Ahmet Cevat'ın yazdığı "Keşşafların Türküsü" yer alıyordu. Bu türkü daha sonra Zati Bey tarafından bestelenmişti. Türkünün yeni harflerle bir bölümü için bkz.: Ahmet Cevat Emre, **İki Neslin Tarihi**, İstanbul, Hilmi Kitabevi, 1960, s. 181.
- 2 **Türk Gücü'nün Umumi Nizamı**, İstanbul, Matbaa-i Hayriye ve şürekası, 1329. Kapağında "Türkün gücü herşeye yeter!" belgisinin yer aldığı "umumi nizam" için bkz.: Ek 1.
- 3 Gökalp, "Yeni Atilla," **Halka Doğru**, yıl 1, sayı 13, 4 Temmuz 1329, s. 97-98. Latin harfleriyle: Ziya Gökalp, **Kızılalma**, Ankara, Kültür Bakanlığı, 1976, s. 87-90.

- 4 "Osmanlı Güç Dernekleri Hakkında Nizamname," *Takvim-i Vakayi*, 25 Mayıs 1330, numero : 1840, s. 1-2. Bkz. : Ek 2.
- 5 Genç Dernekleri hakkında kanun-u muvakkat —4 Nisan 1332—, *Düstur*, II. tertip, 8. cilt, s. 898-900. Bkz. : Ek 3. Yunus Nadi, "Genç Dernekleri Teşkilâtı," *Tasvir-i Efkâr*, 16 Kanun-u evvel 1916, s. 1; Yunus Nadi, "Genç Dernekleri," *Tasvir-i Efkâr*, 29 Temmuz 1916, s. 1.
- 6 Von Hoff, "Genç Dernekleri'nin şimdiye kadar teşkilat ve tevsî'i," *Osmanlı Genç Dernekleri Mecmuası*, sene 1, sayı 1, 1 Eylül 1333, s. 7-8.
- 7 Genç Dernekleri'nin yayınladığı kitapçıklar şunlardır : Von Hoff, *Osmanlı Genç Dernekleri; Ehemmiyeti, Maksadı Nedir, Ne Suretle Çalışacaktır*, İstanbul, Evkaf-ı İslâmiyye Matbaası, 1334; *Genç Dernekleri Teşkilî Hakkında Kanun-u Muvakkat ve Talimatname*, İstanbul, Matbaa-i Askeriyye, 1332; Von Hoff, *Osmanlı Genç Dernekleri; Hıfzısihha Kavâidi ve Hastalık, Kaza Vuku'unda Yapılacak Tedâbir*, İstanbul, Evkaf-ı İslâmiyye Matbaası, 1334; Selim Sırrı, *Osmanlı Genç Dernekleri; Genç Derneklerinde Oyunlar*, İstanbul, Evkaf-ı İslâmiyye Matbaası, 1334; *Genç Dernekleri Talim Meydanlarının Suret-i İntihab ve Tanzim*, İstanbul, Evkaf-ı İslâmiyye Matbaası, 1334; *Silah Altına Celbedilecek Dinçlerin İcra Edilecek İmtihanlarına Mahsus Resmî Talimatname*, İstanbul, Evkaf-ı İslâmiyye Matbaası, 1334.
- 8 T. Y., "Yeni eserler : Osmanlı Genç Dernekleri," *Türk Yurdu*, yıl 6, cilt 13, sayı 3, 27 Eylül 1333, s. 46.
- 9 "Türklük şû'uru : Genç Dernekleri," *Türk Yurdu*, yıl 5, cilt 10, sayı 12, 18 Ağustos 1332, s. 191. Dergi Genç Dernekleri'nin faaliyetleriyle ilgili şu bilgiyi veriyordu : "Bu sene Genç Dernekleri rehber ve muallimlerine Darülfünun konferans salonunda onbeş gün kadar nazari dersler verildi. Sonra rehber ve muallimlerin şifahi ve tahrirî imtehanları edildi. Genç Dernekleri tatbikatına dair sinema gösterildi."
- 10 Von Hoff şöyle diyordu : "Yüz gençten yalnız yirmisi mektebe gidebilen bir memlekette Genç Dernekleri birinci derecede lazım ve en mühim bir şeydir. Bu yüz gençten mektebe malik olmayan sekseni en ehemmiyetlisini teşkil etmektedir. Binaenaleyh asıl bu gençler Genç Dernekleri'nden bir faide görmelidirler. Mektepöğretmenlerin bir iki spor kulübü milletin terbiyesi için asla umumî bir kıymeti haiz olamaz. Onun içindir ki milletin bütün gençlerini, Genç Dernekleri'nde terbiye etmek istiyoruz; bu gençler ki milletin en kıymetli temelidir." Von Hoff, "Genç Dernekleri'nin şimdiye kadar teşkilat ve tevsî'i," *Osmanlı Genç Dernekleri Mecmuası*, sene 1, sayı 1, 1 Eylül 1333, s. 8.
- 11 "Osmanlı Genç Dernekleri'nin bidayet-i teşekkülünden Temmuz ortasına kadar vilayet ve müstakil mutasarrıflıkların merkez ve mülhakâtında teşekkül etmiş bulunan Genç Dernekleri'nin miktarını nâtik cetvel," *Osmanlı Genç Dernekleri Mecmuası*, sene 1, sayı 1, 1 Eylül 1333, s. 14-15. Bkz. : Ek 6.
- 12 Dağ Başını Duman Almış marşı ilk kez 1916 yılında Kadıköy İttihat spor çayırında çalınır söylenmişti. Mustafa Kemal 1919 Mayıs'ında Samsun'dan Havza'ya giderken bu marşı maiyetine öğretmişti. Sonraları bu marş Gençlik Marşı olarak benimsenmiş, 1947 yılında Cumhuriyet Halk Partisi Genel Yönetim Kurulu parti marşı olarak Dağ Başını Duman Almış'ı kabul etmişti.
- 13 *Genç Dernekleri Teşkilî Hakkında Kanun-u Muvakkat ve Talimatname*, İstanbul, Matbaa-i Askeriyye, 1332, s. 22-46.

EK 1

TÜRK GÜCÜ'NÜN UMUMİ NİZAMI

Türk örfü bugün kemiyet ve keyfiyetçe korkunç bir uçuruma doğru sürüklenmektedir. Bizde muntazam istatistikler olsaydı bu acı hakikati rakamların kat'î lisaniyla ifade ve lhata edebilirdik. Mamafih askere davet olunan bir kur'a neferinin şimdi ancak yüzünün vücutları sağlam olup dokuzyüzünün hasta ve illetli çıktığı acı tecrübelerle sabit olmuştur. Bu hal bir müddet daha böyle gidecek olursa bu güzel yurdumuzu düşmana karşı koruyacak değil hatta üzerinde yaşayacak bir adam bile bulunmayacaktır. Neden böyle oluyor? Bu ırk inhitâtının sebeplerinden bir kısmı siyasi, diğeri içtimaidir.

Siyasi sebep : Avrupa, Asya, ve Afrika kıt'alarına yayılmış vasi ülkenin muhafazasını Türk yalnız kendi kollarına yükletmiş ve bu mücadelesi uğrunda tabiatıyla mecalsiz kalmıştır. Uzviyet-i hayatıye gibi uzviyet-i içtimaiyyede her aza kendi vazifesini görmek suretiyle hayat ve muvazenet-i umumiyeyi idame ederler. Bir veya birkaç uzun vazifesi yalnız birine tahmil edilecek olursa evvelkisi dumurdan, diğeri durgunluktan mahv ve helâk olur. Türk ateşin çöllerde, buzlu dağlarda yalnız başına vatanının bekçisi, müdâfilî oldu. Bu suretle varlığının dinç kalabalık bir nesil değil hatta bir mezar bile kalmadı. O sağken canıyla, kanıyla, ölünce de kemikleriyle vatanına siper ve kale oldu. Askerlik vatan müdâfilîği şimdi Türklerle beraber diğer vatandaşlara da teşmil edilmiş olduğundan bu mahzurun önü alınmıştır.

Esbâb-ı içtimaiyyeye gelince : Cehâlet, tarz-ı maişeti bilmemek, sıtma, verem, frenji, tütün, isprto hayatımızı kemiren anâsır-ı muhrubenin en başlıcalarıdır. Anadolu'muzun baştan başa bir mezar, bir harabezâr olduğunu istemiyorsak bu dertlerimizin bütün fecaatını anlıyarak izalesinin çaresine çalışmalıyız.

Yoksa bir zamanlar "Türk gibi güçlü" darbimeseliyle anılan, mazhar-ı tekrım olan bu kavî ve asil millet alfah esirgesin pek yakın bir zamanda sessiz, sedasız kaybolup gidecektir. Bir yandan bu hastalıklar, sebepler, öte yandan hastalıkların en büyüğü olan oturganlık, gevşeklik, rahatı sevmeklik elele vermişler, bizi sürükleyip duruyorlar. İşte ırkımıza, varlığımıza kaseden bu marazların, bu hallerin dehşeti karşısında yürekleri titreyen gençler bu millete taze hayat ve kuvvet vermek için bir terbiye-i bedeniye ve hıfzıssıhha cemiyeti teşkil etmişlerdir.

Terbiye-i bedeniyyeden ise maksat sağlam ve aynı zamanda kahraman bir nesil vücuda getirmek ve sağlam vücutlar ile mukaddes vatani ve mubârek, muazzez, ulu milletimizin varlığını müdâfaa etmek ve düşmana saldırmak olduğundan terbiye-i bedeniye şubemiz gençleri askerliğe hazırlayacak, içtimai hayata, mafevke riayete, başı başına yaşamaya alıştıracak olan ve Avrupa'da muvaffakiyetle tatbik ve tamim edilen kılavuz teşkilatını ihtiva eder.

Madde 1 — Merkezi İstanbul'da olmak üzere **Türk Gücü** adıyla ve **Türkün Gücü Herşeye Yeter** şlarıyla bir terbiye-i bedeniye ve hıfzıssıhha cemiyeti kurulmuştur. Terbiye-i bedeniyyeden maksat Türklerin ahval-i sıhhiyelerini ıslah ve teşekkülat-ı bedeniyyelerini takviye ve tekamül ettirerek milleti maişet-i hâzıranın icab ettiği ve her türlü mesai ve mübarezâta mütehammil ve çevik ve çâlâk kılmaktır. Bunun için makul ve fenni cimnastik ve sporların vâsi miyasta memlekette neşir ve tamimine çalışılacaktır. **Kılavuzluk** usulüyle gençler askerliğe hazırlanacaktır. Ve terbiye-i askeriye ile de millet yine o silahşör ve o cendi millet haline getirilecektir.

Hıfzıssıhaya gelince : Avam için hıfzıssıhha kitapları yazmak ve meccanen dağıtmak, sıtmaya karşı ahaliye kinin tevzi etmek ve sıvrısineklerden muhafaza esaslarını öğretmek, vereme karşı müteaddit yerlerde dispanserler yapmak, frengi hakkında halka telkinatta bulunmak ve gezici doktorlar tedarikiyle bu dert müptelâlarının imdadına koşmak ve bu afetin inişârına mâni olmak ve Şark'ın eski bir illeti olan çiçeğe karşı aşı yurtları tesis etmek, bulaşık hastalık zuhurunda derhal tahaffuz çarelerine dair neşriyatta ve telkinatta bulunmak ve nevzat ve etfâlin himayesini düşünmek, üçten ziyade çocuk babası olan muhtaçlara yardım etmek, memlekette meydanlar, bahçeler ihdası zımında lazım gelen makamât nezdinde teşebbüsatta bulunmak, ormanlar yetiştirmek için ağaç bayramları yapmak ve müskirât ve tütün aleyhinde müessir propogandalar icra etmektir. Caddelerin güneş ve havanın ceryanına maruz olacak surette tevsi'i için hükümet ve belediyeler nezdinde teşebbüsatta bulunmak ve belediyelerin bu husustaki mesaisine müzâhîr olmak, maskadının temini için yapacağı müsabakalarda muvaffak olanlara mükafâtlar vermek, hülâsa Türklüğün mesâil-i hayatıyyesine temas eden umur ile iştiğâl ederek halen Türklüğü mahv ve inkırazdan kurtarmak ve istikbalen ecdadımız gibi sağlam ve kalabalık feyyaz bir nesil, vatanını, hukukunu, namusunu, mefâhîrini korumak için ancak kendi kuvvetine istinad eder bir Türk nesli vücuda getirmekdir. Ancak bu sayılan emeller bir gayedir ki Türklere mahsus bir azim ve sebat ile çalışılarak elde edilecektir.

Teşkilât

Madde 2 — Gücün teşkilâtı İstanbul'da bir merkezle vilayet, liva ve kazalardaki tâli merkezlerden ibarettir. Her tâli merkez doğrudan doğruya İstanbul merkezine merbuttur.

Madde 3 — Gücün bir fahrî bir de asli reis-i umumîsi vardır.

Madde 4 — İstanbul merkezi asli reis-i umumînin tayin edeceği bir reis vekili ile bir doktor bir mühendis bir katip ve üç azadan mürekkeptir ve cemiyetin hukûmete karşı mes'ul bir murahhası vardır.

Madde 5 — Gerek İstanbul merkezi gerek tâli merkezler bir sene müddetle iş görür.

Madde 6 — Her merkez sene nihayetinde Güc'ün bilumum faal âzâsını davetle kongreyi içtima' ettirir. Merkezler kongreye karşı bir senelik muamelâtın izâhat ve mesârifâtın da alelinfirad hesab verir. Kongreler bu malumâtı badeltetik merkezler tarafından sene-i atıyye için tanzim edilen bütçeyi tetkik ve tasdik eder. İstanbul kongresi Güc'ün büyük kongresi olup fahrî reis-i umumî bu kongrenin birinci ve asli reis-i umumî de ikinci reisidir. İstanbul kongresi İstanbuldaki âzâ-i faale ile talî merkezlerinin gönderecekleri veya tevkil edecekleri murahhaslardan teşekkül eder. Bu kongre İstanbul merkezi muamelâtını tetkik ile beraber nizamname ahkâmını da istediği surette tebdil ve tağyire selâhiyettardır. Kongre rey hakkı ile idare hey'etlerini intihâb ederek içtima'larına nihayet verirler.

Madde 7 — İstanbul merkezi İstanbul dahilinde nizamname ahkâmını tatbik ile mükellef olduğu gibi bilumum tâli merkezlerin umur ve muamelelerini teftiş ve oralarda nizamname ahkâmının tamamî-i mer'iyetini temin ve kendisine vuku'bulan müracaatlara cevap verir ve bilumum Güc azası meyânındaki muhâdenet ve uhuvveti istikrara ve ahenk ve intizam-ı umumîyi temine çalışır.

Madde 8 — Tali merkezler buldukları kasabalar dahilinde Güç Nizamnamesi ahkâmını tatbik ile beraber buldukları mahale merbut karyelerde (nahiye merkezleri de karye hükmündedir) âti üz zikr sıhhiye ve terbiye-i bedeniyye teşkilâtını icra ile mükelleftir: Binicilik, ok, cirit, nişan taahhütleri, güreş, kılıç kalkan gibi millî oyunları icra etmek köyde yapılacak yeni mahalleleri ve evleri İstanbul merkezinden yapılıp gönderilecek haritalar ve planlar mucibince inşa etmek, köy etrafında orman yetiştirmek, içilecek suları kapalı mecralardan geçirmek, âdi çıban ve hafif yaraları sarmak ve aşı memurunun bulunmadığı mahallerde çiçek aşısı yapılmak gibi müdâvât-ı iptidaiyyeyi icra edecek her köyde bir köy hekimi bulundurmak. Güç medrese ve mekâtib mezunlarından olan faal âzâlarına iptidai tabâbeti öğretecek ve iptidai muallimi olmak üzere köylere gönderecektir. Bunlar mekteplerde çocukların ahvâl-i sıhhiyelerinin islâhını nazar-ı ehemmiyete alacaklar, mektep zamanları haricinde köylüye hekimlik vazifesini yapacak ve köyün sıhhi teşkilâtına nezaret edecektir.

Madde 9 — Merkezler hey'etleri en aşağı haftada iki defa içtima'a mecburdurlar.

Madde 10 — Merkezler azaları muntazaman içtima'lara gelmeğe ve mazeret-i meşruları olduğu takdirde içtima gününden mukaddem mazeretlerini tahliren bildirmeğe mecburdurlar. Bir haftada bilâ-mazeret iki defa gelmeyenler istifa etmiş addolunur.

Madde — 300 kuruşa kadar olan paralar idare heyetince tayin olunacak veznedar nezdinde kalır. Üst tarafı Osmanlı Bankası'na hesab-ı cari suretinde yatırılır.

Madde 12 — Gücün şimdilik İstanbul merkezi terbiye-i bedeniyye ve hıfzıssıhhyaya dair aylık resimli bir risale çıkaracaktır.

Madde 13 — Güç Osmanlıların talim ve idman mahalli olan Ok Meydanı'nı Evkaf Nezaret-i Celilesinden isticar etmiş ve hatirât-ı tarihiyyeyi ihya eyliyecek surette millî bir spor mahalli yapmağa teşebbüs etmiştir. İcabı halinde İstanbul'un sair yerlerinde de ayrıca oyun yerleri yapılacaktır.

Madde 14 — Güç kıyafeti için eski Türk kıyafetleri ve serpuşları hakkında tetkikâtta bulunmakta bulunduğundan bilahare takarrür edecek surette kararlaştırılmak üzere şimdilik muvakkaten merbut numunesi vechile elbise ve serpuş kabul edilmiştir.

Madde 15 — Güç efrâdı meyânında en büyük mertebe-i fazilet vücud-u milletin hüceyrâtı olan köylere hayat verecek mekâtib-i iptidaiyye muallimliğidir. Gücün en büyük mesâisi âzâsı meyânından maksadını temin edecek mektep hocası yetiştirmek ve bunlar vasıtasıyla köylünün vücuduna ve ruhuna nüfuz ederek

HUYUMUZU VE SUYUMUZU DÜZELTMEKTİR.

Madde 16 — Güç maksadının ifası için vuku'bulacak ianât ve teberruâtı kabul eder.

Madde 17 — Gücün bir bayrağı olacaktır.

Madde 18 — Gücün ayrıca bir iç nizamı vardır

Duhul şartları

Madde 19 — Gücün iki sınıf âzâsı vardır. Biri faal diğeri fahrî.

Madde 20 — Fahrî azalar ayda on kuruştan aşağı olmamak üzere taahhüt ettikleri miktarda aylık vermekle mükelleftir.

Madde 21 — Faal azalar nizamnamenin üzerine tahmil ettiği vezâfi ifa ile beraber yirmi kuruş duhuliyeye ve beş kuruştan aşağı olmamak üzere taahhüt ettikleri miktarda aylık vermeğe mecburdurlar. Bilumum mekâtib-i idadiyye ve onun dündaki mekâtib talebesi duhuliyeden müstesnadır. Bunlar yalnız iki kuruş aylık verirler.

Madde 22 — Faal aza olmak için Osmanlı olmak ve hüsn-ü hal ve etvâriyle mütehalli bulunmak ve yirmi yaşını ikmal eylemiş bulunmak, harekât-ı bedenîyye icrasına mâni hastalığı olmadığı tabib raporuyla sabit bulunmak lazımdır. Yirmi yaşından dñ olanlar müteallim sıfatıyla kabul olunurlar.

Madde 23 — Faal ve fahrî âzâlar idare heyeti kararıyla kabul olunurlar.

Madde 24 — Faal âzâlar jimnastik ve spor yapmağa mecburdurlar. Jimnastik için **Müller'in Mon systême'** kabul edilmiş olduğundan her âzâ bu harekâtı muntazaman yapmağa ve muayyen zamanlarda imtihan vermeğe mecburdur. Haftada bir gün uzun yürüyüşlere ve bir gün de sporlara iştirâk zaruridir.

Madde 25 — Sporlar : Uzun yürüyüşler, jimnastik adımı, vâdi koşma, sıçrama, atlamak, yüzgeçlik ve gemicilik (kürek, yelken), alaturka ve alafranga güreş, boks, meç, kılıç, kalkan, ok (kemankeşlik, tirandazlık) cirit, değnek, kargı, binicilik, nışan talimleri, disk, bisiklet, otomobil kullanmak, futbol, tenis, golf, hokey, polo ilah.

Madde 26 — Yürüyüşler **klavuzluk** usulüyle icra olunur. Gerek klavuzluğun, gerek oyunların herbiri için ayrı ayrı talimatı vardır. Her âzâ bunlara tebâiyyet etmeğe mecburdur.

Madde 27 — Her aza yaşına ve isteğine göre beğendiği bir spora intisâb eder. Gençler herbirine ayrı ayrı münavebeten iştirâk edecektir.

Madde 28 — Gücün nizamlarına ve klavuzluk ve oyunlar hakkındaki talimat ve mukarrerâtına tebâiyyet etmiyen ve yapmağa mecbur olduğu jimnastik hareketlerini yapmıyanlar hakkında idare heyeti faal azalardan intihâb edeceği beş kişiden mürekkep bir hekem heyeti marifetiyle mücazaat tertib ettirecektir. Cezalar derecesine göre tenbîh, ihtar ve taddedan ibarettir. Hakem heyetinin mukarreratı idare heyetince kabîl-i istinaftır. Güç terbiye-i bedenîyyesine itina eden ve numune-i imtisal olarak surette mükemmel vücut yetiştirenleri de derecât-ı muhtelifede takdir ve taltif edecektir.

Elhâsıl Türk Gücünün nizam ve intizamını Türk terbiyesinin esasları olan **sıra, saygı** temin edecektir.

Madde 29 — Gücün işlerinin çığrından çıkmaması ve temellerinin iyice sağlamlaştırılması için müstesna olarak atideki idare heyeti üç sene müddetle işbaşında kalacaktır.

Fahri reis-i umumî :

Aslı reis-i umumî : İstanbul Muhafızı Miralay Ahmet Cemal Beyefendi

Reis vekill : Atıf Bey (Mekteb-i Mülkiye mezunlarından, Fener yolunda mukim)

Doktor : Tevfik Rüştü Bey (Meclis-i Umur-ı Belediye hıfzıssıhha müdür muavini)

Mühendis : Salim Bey (Evkaf Nezareti memurlarından)

Katip : Fallh Rifkı Bey (Darülfünun talebesinden, Cibali'de mukim)

Aza : Ethem Nejat Bey (Sabık Manastır Darülmualimini müdürü, Üsküdar'da mukim)

Aza : Basrı Bey (Nancy Ziraat Mektebi'nden mezun, Beşiktaş'ta mukim)

Murahhas-ı mes'ul : Makina mühendisi Kuzucuoğlu Tahsin Bey (Cihangirde mukim)

EK 2

OSMANLI GÜÇ DERNEKLERİ HAKKINDA NİZAMNAME

Madde 1 — Genç evlâd-ı memleketi maddeten ve mânen vatan müdafaasına hazırlamak ve ölüncüye kadar kavî ve sağlam bir vatanperver hasletini muhafaza etmesini temin etmek maksadıyla bervecih-i âtî Güç Dernekleri teşkil olunur :

Evveliden umum resmî mekteplerle medreseler vesair resmî müesseselerde mecburî olarak Güç Dernekleri teşkil olunur.

Sâniyen cemaat mektepleriyle mekâtib-i hususiyye-i Osmaniyede mezkûr derneklerin teşekkülü ihtiyâr ve arzuya terk olunur.

Sâlisen efrâd-ı millet arasında aynı maksatla dernekler ve cemiyetler teşkili ihtiyâr ve arzuya tabidir.

Madde 2 — Arzu ve ihtiyâra terk edilen dernek ve cemiyetler birincisi kendi ka-naatları dairesinde tanzim ettikleri talimatname ve programlara göre sarf-ı mesai ve ibraz-ı mevcudiyet etmek üzere müstakil olarak ikincisi Harbiye Nezareti'nce tanzim edilecek talimatname ve programlara tâbi olmak üzere nezaret-i mezkûreye merbut olarak teşkil olunur.

Madde 3 — Birinci maddenin fıkra-i evvelâsındaki Mektep Gücü Dernekleri ve ikinci maddede Harbiye Nezareti'ne merbut olarak teşekkül edip "Osmanlı Gücü Derneği" nâmı taşıyacak olan dernekler işbu nizamname ve bu bâbdaki talimatname ahkâmına tâbi ve binaenaleyh imtiyazât ve mükâfat ve muavenet-i kanuniyye ve nizamiyyeye mazhar olurlar.

Müstakil bir halde teşekkül eden ve diledikleri ünvan ve ismi alan cemiyetler ise işbu nizam ve talimatname hükmüne tâbiyete gayr-ı mecbur ve minaenaleyh derneklerin mazhar olacağı imtiyazât ve mükâfata iştirâk hakkından mahrumdurlar.

Madde 4 — Mektep Cemiyetlerinin programları mensup oldukları makam ile Harbiye Nezareti arasında takarrur ettirilir. İşbu maksadı ve Harbiye Nezareti'nin nukât-ı nazarını takip etmek üzere Encümen-i Maarif'e cihet-i askeriyyeden bir zât azâ sıfatıyla tayin olunur.

Madde 5 — Osmanlı Güç Derneklerinin hazırlık şubesini teşkil eden İzcilik Derneklerine oniki yaşından onyediy yaşına kadar olan, asıl Güç Derneklerine ise onyediy yaşından yukarı Osmanlılar kabul olunur. Bunların talim ve terbiyeleri Harbiye Nezareti'nce tanzim edilen esasâta tevfikeyen icra olunur.

Madde 6 — Mekâtib-i resmîye dernekleri yalnız hey'ât-ı muallime ile talebesinden mürekkep olup yabancı kabul olunmaz. İşbu dernekler mecburen teşekkül olduğundan teşekkülleri hiçbir müsaade ve tasdike tâbi değildir, yalnız teşekküllerinden hemen malumât verirler.

Madde 7 — Harbiye Nezareti'ne merbut olarak teşekkül edecek cemiyetler Dahiliye Nezareti'nin fikri istinzac edilmek şartıyla Harbiye Nezareti'nce kabul ve tasdik ve himayeye mazhar edilir.

Madde 8 — Müstakilen teşekkül edecek hususî cemiyetler, Cemiyetler Kanunu mucibince Dahiliye Nezareti'nce kabul ve tasdik ve fakat Harbiye Nezareti'nin rey-i istihsal olunur.

Madde 9 — Derneklerin nizamname-i mahsusu ahkâmına tevfikeyen Harbiye Nezareti'nce meccanen tüfek lâre ve cephaneye ve malzeme itâ kılınır. Derneklerin talep ve müracaâtı üzerine münasip miktarda cephaneye ve tüfek de verilir. Fakat cephanenin esmânı fi-i mirî üzerinden peşinen tahsil ve fazla silahlar muvakkaten lâde olduğundan müddet-i muayyene zarfında istirdâd edilir. Keza derneklerin müracaat ve talebi üzerine dalma kullanacakları tüfekler derneğe, esmân-ı fi-i mirî üzerinden mukassatan ödenmek şartıyla fûruht olunabilir. Lâre edilen silahı çaldıran veya ortadan kaybeden dernekler hakkında takibât-ı kanuniyye icrasıyla beraber zayiaâtın esmânı fi-i mirîsinin on misli olarak tazmin ettirilir.

Madde 10 — Hususî cemiyetlere meccanen hiçbir şey verilmez ancak talepleri üzerine esmânı def'aten ödenmek ve fi-i mirîye yüzde on zammedilmek üzere münasip miktarda tüfek ve aynı şart-ı tediyeye ile münasip miktarda cephaneye ve malzeme itâ, kılınır.

Madde 11 — Gerek derneklere gerek hususî cemiyetlere fûruht edilen veya tazmin ettirilen tüfek ve fazla cephaneye esmânı Harbiye Nezareti'nce tahsil ve tenâkus eden esliha ve cephanenin ikmaline tahsis olunur. Bu muamele bütçe üzerinde bir tesir icra etmez.

Madde 12 — Hususî cemiyetlere satılan tüfek ve cephaneye ve malzemeden istifa edilen yüzde on fazla ile zayıttan dolayı fazla tazmin ettirilen mebâli' keza bütçeye tesir yapmıyarak Harbiye Nezareti'nin tensibiyle derneklere muavenet ve müsabakalarda mükafâta tahsis ve sarf olunur.

Madde 13 — Her derneğe nizamname ahkâmına tevfikeyen muayyen miktarda silah lâre ve her sene münasip miktarda cephaneye ve malzeme bila bedel ita kılınır.

Madde 14 — Müsabakalar için icabında derneklere Harbiye Nezareti'nin tensip edeceği miktarda bila bedel fazla cephaneye itâ kılınacağı gibi bir zaman-ı mahdut için fazla tüfek de lâre olunur.

Madde 15 — Cihet-i askeriyeye ait talim arazisi, endahat meydanları, emâkin ve müessesât-ı askeriyeden derneklerin bila ücret istifadeleri temin edilir.

Madde 16 — Derneğe mahsus olarak dernekçe talimhane, endeh't meydanı, emâkin vesaire vücude getirmeye teşebbüs olunduğu halde arazi-yi haliyye ve emiriyeden, emâkin ve müessesât-ı resmiyyeden mümkün olanları temlik edilmiyerek, bîla ücret ve icabında pek müsait bir ücret ve şartla derneğe tahsis olunur. Dernekçe bu babda istimlak arzu olunduğu halde arzusu en müsait şerâit ve ehven fiyatla iz'af olunur.

Madde 17 — Muaffakiyeti meşhur derneklere nakden muavenet itâ kılınır.

Madde 18 — Derneklere talim ve terbiyeye muavenet için Harbiye Nezareti'nce zabitân ve küçük zabıt ve efrâd memur edilir.

Madde 19 — Derneklerin umumî müsabakalar için dernek aza ve efradının seyahatları halinde istifade edecekleri vesait-i nakliyyeden hükûmete ait bulunanları yüzde elli tenzilât icra edeceği gibi kumpanyalar nezdinde de hükümetçe teşebbüsât icra kılınır.

Madde 20 — Derneklerin teşkilinde, maksada muvâfık bir tarzda terakki ve tealisinde hüsn-ü hizmet ve muvaffakiyeti meşhud olan zevât suver-i muhtelifede taltif olunurlar.

Madde 21 — Nizamnamesine tevfi ken ikmal-ı talim ile bilimti han ehliyet tasdiknamesi istihsaline muvaffak olan dernek efrâdı nizamnamede musarrâh mükafât ve müsaedâta mazhar olurlar.

Madde 22 — Derneklerin teşkilâtını, talim ve terbiyelerini, mükafât ve imtiyazâtını Harbiye Nezareti idare ve temin eder.

Madde 23 — İşbu nizamname tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 24 — İşbu nizamnamenin icrasına Harbiye Nazırı memurdur. İşbu nizamnamenin mevki-i icraya vaz'ını ve nizamat-ı devlete ilavesini irade eyledim.

15 Mayıs 1330

EK 3

GENÇ DERNEKLERİ HAKKINDA KANUN-U MUVAKKAT

Madde 1 — Harbiye Nezaretinin emir ve idaresine tâbi olmak üzere Genç Dernekleri teşkil edilecektir. İşbu dernekler Gürbüz Derneği ve Dinç Derneği namıyla iki kısımdan ibarettir.

Madde 2 — Tâbiyet-i devlet-i aliyyede bulunup 12 yaşından 17 yaşına kadar olan gençlerden Gürbüz Derneği ve 17 ve 17 den yukarisında bulunan gençlerden Dinç Derneği teşkil olunur.

Dernekler için esnân dahilinde bulunan her Osmanlı derneğine dahil olmağa ve talimatname-i mahsus ile muayyen olan talimlere bilfiil iştirak etmeye mecburdur. Bu mecburiyetler her gencin hizmet-i fiiliyye-i askeriyesini ifa etmek üzere silah altına alındığı tarihe kadar devam eder. Ahvâl-i sıhhiyelerinin müsait olmadığı tebeyyün edenler ve her ne suretle olursa olsun memâlik-i ecnebiyyede bulunanlar müstesnâdır.

Madde 3 — Karye ve mahallât muhtarları sene-i maliyyenin hulûlünden evvel kendi karye ve mahallesi dahilinde bulunan ve 12 ve 17 yaşına giren gençlerin isimlerini mübeyyen olarak ayrı ayrı ikişer defter hazırlamağa ve işbu defâtîri Martın nihayet 15. gününe kadar karye ve mahallenin merbut olduğu mıntika jandarma kumandanına teslim etmeye ve mıntika jandarma kumandanları işbu defâtirden birer nüshasını mıntikalarında buldukları kolordu kumandanlarına veya ahz-ı asker reislerine sür'at-i mümkünü ile göndermeye mecburdur.

Karye ve mahalle nüfusunda mukayyed olup da muvakkaten veya bera-yi tahsil mahall-i âherde bulunanların künyelerine ayrıca şerh verilir.

Madde 4 — Kolordu kumandanları veya ahz-ı asker reisleri Dinç Dernekleri teşkilâtını ifa ve talimlerin o babdaki program ve talimatname dairesinde icrasına nezaretle mükelleftir. İşbu teşkilâtın icrası emrinde memurin-i mülkiyye tarafından dahi muavenet-i lazime ifa olunur.

Madde 5 — Gürbüz Dernekleri mektep muallimleri veya hükümet-i mahalliyeye harıçten intihâb edilecek münânip rehberler tarafından ve dinç dernekleri berrî ve bahri zabıtân ile sıhhiyye ve jandarma zabıtânı ve küçük zabıtlar tarafından sevk ve idare edilir.

Madde 6 — Derneklerin teşkili ve gençlerin celb ve cem'i ve kumandan ve muallimlerin tayini ve mekteplerde işbu dernek teşkilât ve muamelatının suver-i tatbikiyyesi ve hususât-ı sairesi ayrıca tanzim edilecek nizamname ve talimatnamelerle tayin edilecektir.

Madde 7 — Dinç Derneklerine devam ile talimlerini ikmal edenlerden askerliğe hazırlanmış ve muhtelif talimler icrasına kabiliyet kesb ettiğine dair bâ-istida müracaat ve talimatname-i mahsusuna tevfikân bilimtihan isbat-ı ehliyet eden gençlere ehliyetname verilir. Ehliyetname istihsalline muvaffak olanlar bervech-i âti müsaedâta mazhar olurlar :

Evvelen — Mensup oldukları kolordular ahz-ı asker mıntikaları dahilinde sunuf-u muhtelif-i askeriyeden istedikleri sınıfa ve arzu ettikleri mevki-i askeriyeye gönderilirler.

Sâniyen — Talip olmadıkça bilâd-ı hârredeki kıtaat-ı askeriyeye sevk olunmazlar.

Sâlisen — Hizmet-i askeriyeye badel kabul terfi'e bilimtihan isbat-ı liyakat eyledikleri halde onbaşılığa terfi' nizamnamesinde muharrer asgarî müddetten dört mah evvel terfi' için bir zamm-ı kідeme mazhar olur ve o suretle terfi'-i rütbe ederler.

Râbin — Bir sene kıt'ada hizmet edenlerden hüsn-ü hulku ve kabiliyeti ile mütemâyiz olanlar vakt-i hazerde bittercih nezaret ve kolordu ve fırka ve ahz-ı asker dalrelerinde emirberlik hidematına tayin olunurlar.

Hâmisen — Esna-i vazifede hidemât-ı hasenesi meşhud olan ve kanunen cezadide olmamış bulunan efrâda her sene manevraları müteakib iki buçuk mah mezuniyet verilir.

Madde 8 — Alelumun derneklere iştirak etmek mecburiyetinde bulunanlar bilfiil talimlerde bulunmadıkları veya derneklere muntazaman devam etmedikleri takdirde hükümet-i mahalliyye marifetiyle cebren talime sevk edilirler. Ve devamsızlıkları teker-rür edenler ehliyetname imtihanlarına kabul olunmazlar.

Madde 9 — Evvelce neşredilmiş olan Güç Dernekleri nizamnamesi işbu kanunun neşrinden itibaren mefsubtur.

Madde 10 — İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 11 — İşbu kanunun icra-i ahkâmına Heyet-i Vükela memurdur.

Meclis-i Umuminin ictimâında kanuniyeti teklif olunmak üzere işbu layiha-i kanuniyenin muvakkaten mevki-i mer'iyete vaz'ını ve kavânin-i devlete ilavesini irade eyledim.

EK 4

GENÇ DERNEKLERİ MÜFETTİŞİ UMUMİLİĞİ'NİN GENÇLERE ÇAĞIRISI

4 Nisan 1332

Ey çocuklar;

Siz Genç Derneklerine devam etmekte lakayd kalmayınız. Bu derneklerde eğlence ve oyun tarzında tatbikât göreceksiniz. Bu suretle çalışkan, iradeli ve idareli erkekler olacak vechife yetişeceksiniz. İstikbalde vatanınız sizden hizmet bekleyecektir. Her hususta size itimâd edebilmek için sizin bu faziletlere malik olmanız elzemdir.

Ey Gençler; Sizin yürüyüş, gezinmek, terbiye-i bedeniyye, keşif, tarassud, tilki gibi kurnuzca sokulmak, malumât ve rapor vermek, gibi eğlence ve oyun tarzında yapacağınız talimlerde tatbikât sizi açığöz olmağa alıştıracak ve bu suretle vücutlarınız kuvvetlendiği gibi düşünceleriniz de sağlam olacak. Ve tekmil ahvâl ve hareketinize bir intizam gelecektir. Böylece itaat, doğruluğa muhabbet, sadâkat ve arkadaşlarınızla iyi geçinmek gibi hasletleri öğreneceksiniz. Azim sahibi ve doğru adamlar olacaksınız.

Vatanınızı, Türk ilini sizler çok seviniz. Yalnız bugün hudutlarda sizin cesur babalarınız, kardeşleriniz kan ve canlarıyla vatani müdafaa ediyorlar. Yarın, ileride, siz de lüzum olduğu takdirde babalarınız, kardeşleriniz gibi cengâver olmaya; şecaat ve yararlıklar göstermek için her türlü meşekkate tahammül edebilecek bir hale gelmeye çalışmalısınız.

İleride mes'ud olmak ve mes'ud yaşayabilmek için vatana zafer temin etmelidir. Bunun için de, ey gençler, sizin vücutlarınız sağlam, çevik, ve gözleriniz keskin bakışlı olmalıdır. Hüsn-ü niyetle çalışanlara ve vazifeşinas olanlara cenab-ı hakk da yardımcıdır.

Bir milletin bütün işleri yapabilmesi ancak o milleti teşkil eden fertlerinin ayrı ayrı kendi vazifelerini hüsn-ü ifa etmeleriyle mümkündür. Siz daha çocuk iken bunu Genç Derneklerinden öğreneceksiniz. Ve bilhassa müskirâtın, tütünün, suistimalâtın mazarratını da öğreneceksiniz. Bakınız sizi çok seven muallimleriniz de etrafınızda sizlerle beraber bu maksat ve bu gaye için çalışıyorlar.

Eğer siz bugün genç derneklerinde büyük bir istekle çalışırsanız yarın orduya girdiğiniz vakit kolay iş görürsünüz, mükafât alırsınız, terfi edersiniz ve yine mükafât olarak çok çok mezuniyetlere de mazhar olursunuz.

Haydi gençler İleri; İstikbal sizi bekliyor.

Genç Dernekleri Müfettiş-i Umumiliği

EK 5

**HARBİYE NAZIRI ENVER PAŞA'NIN GENÇ DERNEKLERİYLE
İLGİLİ BEYANNAMESİ**

Gençleri yetiştirmek için :

1. Kahraman askerlerimiz saltanat-ı sen'iye'nin pâyitahtını tehdit eden düşmanları tard ve tenkil ettiler; el'anda hudutlarımızı büyük bir cesaretle muhafaza ederek düşmanı bir adım bile ileri atmaya bırakmıyorlar.

Fakat zaferleri temin etmek yalnız silahla, boğuşmakla değil belki memleketin gençlerini halde ve istikbalde muzaffer olabilecek bir surette her türlü meşakkate mütehammül, cesur, şecî ve secliyeli olarak yetiştirmekle kabildir. Bu maksada erişebilmek için milletin her ferdi bu hususta yardımı kendisine bir vazife bilmeli ve memâlik-i Osmaniye'de bulunan bütün gençler kanun-u mahsus mucibince Genç Derneklerine ittisâba mûsâraat eylemelidir.

2. Kanun-u mahsus gençlerden 12-17 yaşına kadar olanlara gürbüz ve 17'den yukarı yaşta olanlarına dinç nâmı vermiştir. Bunlar haftada iki defa birer saat terbiye-i bedeniyye ve bir defa tatbikat yapmak suretiyle talim ve terbiye göreceklerdir.

3. Arazi üzerinde tatbikat : Tarassut, keşif, meşlyyetten lbaret olup Türk gençlerini zaten ecdâdının fezâilinden olan meşakkate tahammül, tendürüstlük, çeviklik, intizam, itaat ve doğru sözlülük, vazifeperverlik gibi hasletlere yani bir kelimedede er oğlu er olmağa alıştıırır ve böylece işe yarar bahâdır, cengaver, galebe çalınmaz, hakkıyla vatan müdafaasını bilir, sûrat-i intikale malik gençler elde edilir. Eğer millet böyle vatan müdafaasına hakkıyla yarar gençler elde etmek emel-i azimine nâil olmak isterse milletin bilaistisna her ferdi bu hasletlere malik bulunmalıdır. Gençlere müskirâtın ve tütünün ve diğer her nev-i sulstimalâtın vücuda, cemiyet-i beşeriyeye ve insaniyete olan mazarratını öğretmeli ve siyasiyâtta bahs etmeyip onları siyasiyâtla meşgul olmaktan kat'iyyen men' etmelidir.

4. Gürbüzlere rehber muallim olarak efrâd-ı milletten bu vazifeyi yapacak iktidarı haiz olanlar tayin edilecek ve dinçler mensup oldukları mıntıkanın jandarma, depo, menzil kıtaatı, merkez kumandanlığı, ahz-ı asker şubesi, zabıt ve küçük zabıtları kumandasına tevdi kılınacaklardır.

5. Bütün vilayât ve mülhakâtta hükümet-i mahalliyeler işbu talimatname ahkâmına kesb-i vukuf eder etmez heman gürbüzler için icab eden rehber muallimleri memurin-i askeriyye de dinçler için lazım gelen kumandanları tayin etmelidir.

6. Rehberlerin tayininden sonra umum gençler derhal davet olunup buldukları şehir, kaza, köy ilah. neresi ise orada genç dernekleri teşkil edeceklerdir. Mahalli dernekler nâmı altında mahalli olarak teşkil edilecek işbu dernekleri mekteplerde teşkil edilecek derneklerden tefrik için teşkil edildikleri mahallerin ve mekteplerde teşkil edilecekleri mekâtib-i mezburenin nâmıyla yadetmek lazımdır. Mesela Mudanya Genç Dernekleri, Mudanya Gürbüz Derneği, Mudanya Dinç Derneği ve keza İstanbul Sultanîsi Genç Dernekleri, İstanbul Sultanîsi Gürbüz Derneği, İstanbul Sultanîsi Dinç Derneği ve Darülhilâfetül aliye tâli kısm-ı evvel Dinç Derneği gibi.

7. Dinç teşkilâtı şu suretle yapılacaktır :

Her tarafta azami 180 dinçten bir bölük teşkil edilecek ve her bölük de 3 takıma ayrılacak, her bölüğün birer **kumandanı** olduğu gibi her takımın da bir takım kumandanı olacaktır. Talimlerin nasıl olacağı talimatname-i mahsusesinde gösterilmiştir.

8. Gürbüz teşkilâtı şu suretle yapılacaktır.

Gürbüzlerin teşkil edecekleri **kısım** azami 60 gürbüzden ibaret olacak ve bunlar bir rehberin, **muallimin** emrine verilecektir.

Her şehir, kasaba ve köyün Genç Derneklerinin adedi bittabii mıntıka nüfusuna ve mahalli nüfusa göre değişir.

9. Gençler hakkında yapılacak teşkilâtın icrasına ve bunların talim ve terbiyesine dair olan talimname ve nizamname layihalarını ihzar etmek ve bunların tamamı tatbikini ve dernekler umur-ı idare ve talimiyesinin hüsn suretle ceryanını temin etmek üzere Harbiye Nezareti'nde Genç Dernekleri Mütettiş-i Umumiliği ihdas edilmiştir.

İşbu mütettiş-i umumiliğe Miralay von Hoff Bey tayin edilmiştir.

Mir-i mumâileyh memalik-i Osmaniye'de teşkil edilen bilumum mahalli ve mektep genç derneklerini teftiş edip muallimlere şifahi olarak dersler verecektir. Dersler için muallimler en yakın olan merkezlere celb ve davet edileceklerdir.

10. Dinçler için icab eden muallimlerin, **kumandanların** yani zabıt ve küçük zabıtların tedarik ve tayinleri için kolordu kumandanlıkları veya ahz-ı asker reisleri ve fırka kumandanlıkları veya ahz-ı asker kalemi riyasetleri ve jandarma kumandanlıkları ve menzil ve merkez kumandanlıklarına ve ahz-ı asker şubelerine lazım gelen emirler gönderilecektir.

Vilayetlerde rüesâ-i memurîn-i mülkiye her şehir ve kasabanın, ve köyün gürbüzleri için muallimler intihâb ve tedârik edeceklerdir.

11. Her mektebin gürbüzleri ve dinçleri için birer derneği olacaktır. Gürbüzler mektebin kendi muallimleri tarafından sevk ve idare edilecek ve dinçler askerliğe hazırlama tatbikâtı görebilmek üzere askerî zabıt ve kumandanlarının talim ve terbiyeleri tahtında bulundurulacaktır. Şu kadar ki her mektebin gerek dinç, gerek gürbüzleri mensup oldukları müessesenin nüfuz ve idaresi tahtında bulunur ve bunlara vuku'bulacak mektep idareleri marifetiyle icra edilir.

12. Gürbüzlerin ve dinçlerin buldukları mahaldeki kıtaat-ı askeriyenin talimhanelerinde talim etmelerine müsaade olunacaktır. Talim esnasında ihtiyaçları olan malzeme talimlerden sonra hemen iade edilmek üzere kıtaattan alınacaktır. Gerek talimhanelerde ve gerekse endahat mahallerinde dernekler tarafından istimâl olunacak eşya ve malzemenin tahribinden mezbur dernekler mes'uldür.

Hepimizin malumudur ki hüsn-ü niyet ve vazife hissiyle başlanılan her işe cenâb-ı hakk da muavenet ve müzaheret eder.

O halde biz gençleri vatana ve muazzam Osmanlı milletine mes'ud bir istikbal temin etmek için Genç Derneklerinde faziletkâr ve memlekete müfid gençler olarak yetiştirmeliyiz.

Tevfik-i hüda çalışan gençlerle beraberdir.

Harbiye Nazırı
Enver

EK - 6

Osmanlı Genç Dernekleri'nin bîdayet-i teşekkülünden [Nisan 1916] Temmuz [1917] ortasına kadar vilayet ve müstakil mutasarrıflıkların merkez ve mülhakatında teşekkül etmiş bulunan Genç Derneklerinin miktarını nâtik cetvel :

Vilayât ve elviye-l müstakile esâmisi	Teşkilat icra edilmiş mevaki adedi
	(Kısmen teşkilat mevcut ise de mat-lup derecede inkişaf etmemiştir.)
İstanbul Vilayeti	
Edirne Vilayeti	20
Erzurum Vilayeti	—
Adana Vilayeti	13
Ankara Vilayeti	77
Aydın Vilayeti	54
Bitlis Vilayeti	1
Bağdat Vilayeti	15
Başa Vilayeti	—
Beyrut Vilayeti	2
Halep Vilayeti	2
Hicaz Vilayeti	—
Hüdavendigar Vilayeti	37
Cezair Bahr-ı Sefid Vilayeti	—
Diyarbakir Vilayeti	1
Sivas Vilayeti	35
Suriye Vilayeti	1
Trabzon Vilayeti	—
Kastamonu Vilayeti	51
Konya Vilayeti	38
Mamuretülaziz Vilayeti	3
Musul Vilayeti	1
Van Vilayeti	—
Yemen Vilayeti	—
Urfa Sancağı	1
İzmit Sancağı	30
İçel Sancağı	—
Eskişehir Sancağı	32
Bolu Sancağı	17
Teke Sancağı	—
Canik Sancağı	14
Cebel-i Lübnan Sancağı	1
Çatalca Sancağı	8
Zor Sancağı	1
Asir Sancağı	—
Kudüs-ü Şerif Sancağı	1
Karesi Sancağı	114
Kal'a-i Sultaniyye Sancağı	2
Karahisar Sahib Sancağı	11

Kütahya Sancağı	105
Menteşe Sancağı	—
Maraş Sancağı	7
Niğde Sancağı	7
Medine-i Münevvere (Muhafızlığı)	—
	<hr/>
Yekûn	706

THE PARAMILITARY YOUTH ORGANIZATIONS OF THE
UNION AND PROGRESS

ABSTRACT

The first youth organizations in Turkey were initiated by the Committee of Union and Progress during the Second Constitutional Period. The Society of Turkish Strength, established in 1913, emphasized gymnastics and sports. A year later, Ottoman Strength Societies began to function with the aim of preparing the youth for the defense of the country. During the years of the First World War, paramilitary Ottoman Youth Organizations were set up under the aegis of Enver Pasha. Their purpose was to train the Ottoman youth on military matters before they were sent to the front.